

Byrja við týskum í 6. flokki

Eisini eigur at verða havt í huga, at í danska fólkaskúlanum verður byrjað við enskum í 4. fl., við týskum í 6. fl. og næmingarnir har eiga at fá høvi til at velja franskt í 8. flokki - so vit -ja eftir mini meting ikki at leggja so ógvuliga fjart frá dønnum hvat hesum spurningi viðvíkur, fyri á tann hátt at sleppa frá at gera tað óneyðuga trupult hjá okkara næmingum, sum fyrr ella seinri koma at fylgja somu prógvkrøvum, sum donsku javnaldrar teirra, onkursvegna.

Learning ella teaching?

Hvønn leiklut fer lærarin at hava í framtíðarskúlanum? Hesin spurningurin er viðkomandi nú skúlatjakið í Norðurlondum er sera heft at ensku orðnum Learning (læring), sum undirforstaðið er eitt slag av ein andsøgn til vanligu undirvísingina (teaching). Learning er lutvíst kent her hjá okkum undir heitinum »Skotski máttin«. Undirvísing er eitt farið kapitull. Arbeiðið (prosessin) er týðningarmiklari enn úrlitini, og lærarin, sum vit hava kent hann higartil, er deyður! Nakað soleiðis ljóða tey mest avgjörðu sjónarmiðini.

Í framtíðini fara næmingarnir sjálvir at skaffa sær ta neyðuga vitanina - og tann vitanin tey sjálvi megna at fá fatur á, hon situr betri, tú skalt hava ábyrgd av egnu læring tíni, harvið verður skúlin við til at menna persónsmenskuna, soleiðis ljóða slagorðini. Meðan lit-ið og onki pláss verður í framtíðarskúlanum fyri tí klassisku undirvísingini.

Leikluturin hjá framtíðarlæraranum verður at skipa fyri, sum eitt slag av venjara (coach) úti á síðulinjuni.

Nógv verður tosað um lestrupuleikar í Norðurlondum - megnar skúli okkara at læra hesi smá lesikynstrið, sum er so avgerandi fyri framtíð teirra? Og eru komandi lærararnir nógv væl fyririkaðir til hesa krevjandi uppgávuna í 1. flokki -? spyr Johan Samuelsen m.a.

Lærarin skal fyrst og fremst hjálpa til við at leggja verkætlanir, bólkáarbeiði v.m. til rættis, og so læta næmingarnar fara til verka, tí hetta er leiðin fram - »learning by doing« - sum gagnar næmingunum best!

Eisini skal lærarin vera eitt slag av sálarhirda, og hava eygleiðarastøðu vegna samfelagið, hvussu næmingar hansara trívast og mennast í gerandisdegnunum í skúlanum. Og tað er ein álvarsom ábyrgd, sum her verður lögð á læraran - og kann fáa fylgjur um lærarin/eygleiðarin ikki eisini her røkir sína tænaðskyldu!

Ávarað verður móti hesi gongdini

Ikki øll taka undir við »Learning«-háttinum, og so langt frá tí. Sjónarmiðini ímóti eru t.d. tey, at vandi er fyri, at framtíðar næmingar okkara koma ikki at hava neyðuga grundvitanina, sum ger, at vit kunnu hava felags upplivingar í einum fólkakæðsligum samfelagi, men harafturímóti fara næmingar okkara kanska at sita hvør í sínum lagi frammanfyri ógvusligum alheimsteldukervum í staðin og leita eftir »tilfari«, m.a. tí hetta er ein liður í »prosessini« og egnari læring. Hetta er ein alt ov stór ábyrgd at leggja á næmingarnar, at tey skulu sjálvi frá heilt ungum av sleppa at velja og vraka, tá talan er um bólkáarbeiði og verkætlanir - tí hvussu er grundarlagið at taka støðu út frá, tá ongín hissini hornasteinur er at byggja á? Og royndir vísa aðrastaðni, at hesin hátturin er alt ov lítill effektivur og leingi er at koma á mál, og sum oftast koma næmingarnir ikki á botn í tilfarinum - henda metóðan gongur ikki bert út yvir teir veiku næmingarnar, men eisini teir góðu næmingarnir fáa alt ov lítið burturúr, verður sagt av mótsøðufólkunum av »Learning«-háttinum.

Lesihandikapp við landskassaveðhaldi?

Og júst verkætlanir og tvørfaklig sjónarmið ganga sum ein reyður tráður ígjøgnum uppskotið frá Ráðleggingarnevnd Fólkskúlans - so her fáa okkara lögtingslimir

So eru vit aftur til reiðar at fara undir eitt nýtt skúlaár, og spenningurin er stórur bæði hjá børnunum og foreldrum - spurningar verða settir? Hvør verður fólkslærari hjá mínum barni, hvørjir verða nýggju flokksfelagarnir, er skúlin tann sami í dag, sum tá ið tey gingu har o.s.fr.

nakað at hugsa um, m.a. hvønn vegin vit her heima á landi eiga at ganga - learning ella teaching? Í tí projektorienteraðu undirvísingini velur næmingurin sjálvur sína rollu. Teir dugnaligastu næmingarnir fara glaðir til verka at skriva frágreiðingar, lesa tilfarið ígjøgnum ella skriva tekstir til t.d. sjónleikin. Tí verða teir enn dugnaligari lesarar. Teir lesuveiku næmingarnir velja sær alt annað enn lesingina og velja heldur í staðin at sleppa at fotografera, tekna plakátir, smíða á pallinum o.s.fr. Á tann hátt sleppa øll at gera tað, sum tey nú einaferð eru best til - og øll eru glað! Lærarnir eru glaðir, tí alt er nógv lættari. Næmingarnir eru glaðir at ganga í skúla. Foreldrin eru glað, tá börnin koma heim við onkrum, sum tey hava gjørt í skúlanum. Øll eru glað alla tíðina. Men gera vit teimum veikastu ikki eina bjarnatænastu á henda hátt? So leingi verkætlanin er í gongd, so ber til hjá veikaru næmingunum at fjala seg handan projektið, onkursvegna. Og trupulleikin verður skúgvaður fyri framman. Tað kann enda við, at vit til endans hava ein hóp av ungum fólki, sum ikki eru før fyri at lesa, ikki klára seg á fak- og tekniskum skúli, og ikki fáa eitt arbeiði, tí vit ikki hava arbeiði til so nógv ófaklært fólk. Er tað ikki meira synd? sum onkur kendur danskur skúlaaður tók til einaferð í vár. V.ø.o. vit kunnu í ringasta tilfelli fáa eitt lesihandikapp hjá stórum parti av okkara fólkskúlanæmingum, enn-tá við landskassaveðhaldi, sambært lógaruppskoti, sum fram verður lagt í heyst - so her er nakað at hugsa um hjá okkara lógar-

smíðum!

Hvar enda 10. flokkarnir í Tórshavnar Kommunu?

Sum øllum kunnugt, so hevur Tórshavnar Býráð havt í hyggju at broyta bygnadina á skúlaøkinum í kommununi - og har hevur býráðið m.a. spælt út við tí hugskotinum at flyta allar 10. flokkarnar í býnum yvir á Eysturskúlan, og sjónarmiðini vóru m.o. tey, at har var so rúmsátt, at valmøguleikarnir hjá næmingunum gjørdist fleiri og tessvegna gjørdist kappingin við donsku ungdomsskúlarnar javnari, at flutningstrupuleikarnir ongan týðning hava fyri henda aldursbólkin v.m.

Men hóast málið hevur verið til viðgerðar á almennum býráðsfundi, so hildu fleiri býráðslimir, at málið var ov illa lýst, og vóð tí koðrt aftur í nevnd. Og har liggur tað enn. Fleiri tilráðingar vóru í hesum málinum, m.a. frá Skúlaráðnum og Landskúlaáfrýsingini, hvar víst var á fleiri óhepnar fylgjur, sum kundu standast av, at savna allar 10. flokkarnar á tí eina skúlanum í býnum.

Ikki tvangsflyting - heldur eitt tilbøð!

Besta okkara fólkavaldur býráðslimir kundu gjørt fyri

uppvaksandi ættarliðið, var kanska ikki at tvangsflyta allar 10. flokkarnar í býnum, tí ongín eggjan ella menning liggur í at hugsa um, at vallærugreinamøguleikarnir verða sambært lógaruppskotiðmum nógv skerðir hetta seinasta skúlaárið í fólkskúlahøpi, og harvið dettur høvuðsgrundin fyri at flyta allar 10. fl. á Eysturskúlan burtur. Men harafturímóti hevur Býráðið skyldu til at koma við einum spennandi og óðrvísi tilbøði til tey ungu, so tey verunliga merkja, at her er talan um eitt persónligt skúlaav, sum tey hava høvi til at royna - og vil ein tilfírls skipan heilt natúrliga skapa eina kapping millum kommunalu skúlarnar - næmingunum at frama. Og teir flokkarnir eiga at vera á Eysturskúlanum, sum eitt óðrvísi - og kanska betri - tilbøð, enn hinir skúlarnir megna við tí klassisku undirvísingini. Her krevst allarhelst longu nú, at nýggj lesiætlan fyri 10. flokkarnar verður gjørd, sum gongur hesum tankum á móti. Og hesir alternativu 10. fl. fara at krevja nógv av avvarandi leiðslum og lærarafólki annars, sum sjálvsagt mega hava neyðuga dirvi og áráði, og ikki minst hug til at ganga nýggjar, óroyndar leiðir, um eyðnan skal

verða við hesum nýggja tiltakinum, sum Tórshavnar Býráð hevur í kvittinum á skúlaøkinum.

PS.

Í grannalondum okkara eru tað altíð tvey evni, nevniliga broytingar í ferðslulógini og fólkskúlaalógini, sum fáa fólk at fara í blekkhúsið og siga sína hjartans meining, tí hvør hevur ikki gingið í skúla og hvør hevur ikki eitt koyrikort? Men sama kann ikki sigast her á landi, tí-verri. Her eru stórar broytingar á veg á skúlaøkinum, bæði á sjálvum lógarøkinum og á kommunala bygnaðarøkinum - men ongín letst um vón? Fólkíð má hava eina meining um fólksins skúla - lat hana koma til sjóndar, onkursvegna!

Gott komandi skúlaár øll somul.

Í Tórshavn 14. aug. 1996

Johan Samuelsen
Skúlaráðslimir

